

іншими. Також, розуміння механізмів FOMO може допомогти розробити психологічні методики для підвищення самосвідомості та самопідтримки у людей, що страждають від цього явища.

Список використаних джерел

1. Аршава І., Баратинська А. Специфіка виникнення «синдрому втрачених можливостей» у представників української молоді. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*, (February 23 2024; Amsterdam, Netherlands), 280–281.
2. Варивода К. С. Позитивні й негативні аспекти взаємодії сучасної молоді в соціальних мережах. Журнал науковий огляд. № 7 (17), 2015. С. 1-16
3. Кириленко Т., Колодяжна А. Систематизація проблем вивчення самоставлення особистості. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія. Педагогіка. Соціальна робота. № 1. Київ: Київський університет, 2010. С. 29-33.

УДК 159.9

МОВА ВИКЛАДАЧА ТА ЙОГО ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ

А. В. Колодяжна, кандидат психологічних наук, доцент

Д. Є. Коваль, студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: імідж, імідж викладача, комунікація, педагогічна майстерність.

Формування іміджу викладача, ураховуючи специфіку його діяльності, є одним зі шляхів гуманізації освіти та підвищення ефективності педагогічної праці. Поняття імідж трактується як індивідуальний вигляд чи ореол, створюваний засобами масової інформації, соціальною групою чи власними зусиллями особистості для залучення до себе уваги, акцентуючи її на візуальній привабливості особистості [1].

Мистецтво оптимально створити педагогічний імідж – завдання не менш важливе, ніж уміння знайти потрібні методичні прийоми у викладанні предмета. Імідж – уявлення про самого себе, створюване професіоналом. Як відомо, що воно вдаліше, то вищий професійний авторитет педагога, то легше знаходити спільну мову зі студентами, учнями і завоювати в них визнання і повагу. Створюючи свій імідж, педагог формує власну репутацію в очах дітей, долаючи або затушовуючи негативні сторони та, навпаки, акцентуючи ті, що допоможуть взаємодіяти з класом чи групою і зрештою ведуть до

успіху. Викладача сьогодення та викладача минулого розділяє велика праця над собою, над розкриттям свого професійного іміджу [3].

Професійний імідж викладача це щоденна робота над собою, вивчення нового та впровадження його в свою роботу. Переважно до компонентів які формують імідж відносять візуальний компонент, зовнішній образ (охайність зовнішнього вигляду, зачіска, макіяж, вміння володіти мімікою тощо); внутрішній образ, вербальний компонент (тембр голосу, вміння говорити, емоційний стан тощо); невербальний компонент (жестикулювання, етикет, вміння поводитись в різних ситуаціях тощо) [2].

Найважливіша складова професійного іміджу сучасного педагога – його комунікативна майстерність. Педагог – мовленнєва професія. Саме в комунікативній діяльності зрештою реалізуються науковість, проблемність, послідовність та інші принципи педагогіки. Інформаційна революція призвела до зростання обсягу інформації: слово, мовлення – індикатори, водночас, і інформаційної, і комунікативної ключових компетенцій, що визначають обличчя сучасної людини. І ось уже найважливішим компонентом успішного навчання психологи називають вміння обирати стосовно іншої людини найбільш підходящий спосіб поведінки, спосіб спілкування з нею. Як фундаментальні характеристики виокремлюються щирість, компетентність, інтелігентність [1].

Ефективне спілкування та професійна мова є неодмінними складовими педагогічного іміджу вчителя. Педагоги, які ефективно спілкуються та використовують професійну мову, швидше за все, користуються повагою та довірою своїх учнів, батьків та колег.

Ефективне спілкування є вирішальним фактором підвищення педагогічного іміджу педагога. Хороші комунікативні навички дозволяють викладачам взаємодіяти зі студентами та мотивувати їх до навчання. Використання чіткої, лаконічної мови та уникнення жаргону чи технічних термінів може допомогти педагогу ефективно спілкуватися. Викладачі, які використовують мову, яка відповідає їхній аудиторії, можуть ефективніше передати свій досвід і авторитет. Професійна мова також передає відчуття професіоналізму та компетентності. Використання точної та чіткої мови також може підвищити довіру до педагога та професіоналізм [3].

Педагогічний імідж учителя багатогранно впливає на результати навчання учнів. Позитивний педагогічний імідж може підвищити довіру та повагу студентів, сприяючи кращому залученню та мотивації.

Аспект педагогічного іміджу – вміння підтримувати психологічний контакт з аудиторією, немов зсередини бачити кожного слухача. Така взаємодія, емпатична, заснована на психологічній децентрації, вона означає не безлику промову, звернену в нікуди, а міркування про проблеми, що постали перед кожним, опис видимих студентом образів, розповідь про

актуальні для нього колізії. Висловлення від самого початку створюється з урахуванням можливих реакцій у відповідь, заради яких воно, по суті, і створюється. Коли педагог прогнозує такі можливі реакції, спрямовує їх, впроваджуючи в комунікативну тканину занять, його імідж також цілком керується і регулюється ним самим. Спілкування коригується завдяки постійному включенню чинника зворотного зв'язку, що залучає студента до діалогу, створює ілюзії комунікації за умови монологічного звернення, привчає його брати активнішу участь у тому, що відбувається, інтенсивніше міркувати, точніше формулювати думки [4].

Нарешті, уміння педагога формулювати навчальний матеріал як систему проблем і завдань, що потребують спільного вивчення або розв'язання, – важлива мовленнєва складова педагогічного іміджу. Найцікавіша і найрізноманітніша інформація не справить враження, якщо не звернена до студента в таких мовленнєвих структурах, завдяки яким він відчує себе співрозмовником, помічником у розв'язанні проблеми. Це можна вважати інтеграцією мовленнєвої майстерності вчителя, його педагогічних умінь і психологічної ерудованості. Заняття не як повідомлення готових дефініцій, а як вироблення їх у творчо-пошуковому процесі; не як відтворення очевидного, а як пошук нового, що логічно слідує, – сенс і мета такої діяльності [1].

Отже, педагогічний імідж – професійний образ, у створенні якого значну роль відіграє мовленнєва складова, комунікативна привабливість. Ця привабливість базується на високій ерудиції, психологічній пильності, оптимістичній установці, діалогічній готовності, володінні прийомами методики. Аналізуючи розуміння професійного іміджу, стає зрозуміло, що імідж викладача це є багатофункціональний феномен, з яким не народжуються, а створюють важкою працею над собою, а інколи і переходячи свої неможливості задля досягнення конкретної мети. При формуванні іміджу варто враховувати його подвійну природу, що це є не лише результат роботи психіки, а й соціальний компонент.

Список використаних джерел

1. Євтушенко Г. В. Імідж сучасного викладача: сутність та особливості формування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 11. С. 630–634.
2. Колодяжна А. В., Самопрезентація як створення зовнішнього іміджу. Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти: зб. наукових праць/ за заг. ред. Журби М.А. Рубіжне: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. С. 89-91
3. Колодяжна, А. В. Спілкування, поведінка і довіра в освітній

діяльності. In: The 5th International scientific and practical conference «Science, innovations and education: problems and prospects» (December 8-10, 2021) CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2021. 1068 p. 2021. p. 611

4. Скорик Ю. Імідж педагога як формуючий чинник стійкості до професійного вигорання майбутніх викладачів вищої школи. Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка, 2014. Вип. 4. С. 144–147.

УДК 159.9

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

А. В. Колодяжна, кандидат психологічних наук, доцент

В. В. Кондакова, студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: особистість, творчість, здібність, самореалізація, освітній процес, виховання.

Стратегічним завданням вищої освіти є формування творчої особистості спеціаліста, який міг би успішно розв'язувати професійні завдання. Слід зазначити, що висвітленню різних аспектів проблеми розвитку творчої особистості присвячено праці багатьох дослідників, зокрема В.І. Андреева, І.Я. Зязюна, О.М. Іонової, М.О. Лазарева, В.І. Лозової, В.О. Моляко, В.В. Рибалко, С.О. Сисоевої, Т.І. Сущенко, Д.В. Чернілевського та інших. Більшість із них визначає, що важливою умовою формування творчої особистості майбутнього фахівця є створення сприятливого середовища в освітньому процесі, яке б сприяло активізації емоційно-ціннісної, розумової та діяльнісної сфер особистості, її творчого потенціалу.

Проте спостереження за здобувачами освіти свідчить про перевагу в більшості з них недостатнього рівня сформованості творчих якостей особистості. Так, студенти здебільшого характеризуються неналежним виявленням пізнавально-творчої активності, оперуванням знаннями переважно на репродуктивному рівні, слабо розвиненою самоорганізацією, відсутністю мотивації до професійнотворчого вдосконалення та нестійким ставленням до майбутньої професійної діяльності загалом. Поряд з цим саме наявність високого рівня сформованості творчих якостей є умовою й одним із критеріїв професійної майстерності. Розв'язання означеної проблеми потребує організації цілеспрямованої діяльності з формування творчої особистості майбутнього фахівця [4].